

**СПРАВА «РЕДАКЦІЯ ГАЗЕТИ «ГРИВНА» ПРОТИ УКРАЇНИ»
(CASE OF EDITORIAL BOARD OF GRIVNA NEWSPAPER v. UKRAINE)**

(заяви № 41214/08 та № 49440/08)

Стислий виклад рішення від 16 квітня 2019 року

У 2006 році редакція регіональної газети «Гривна» (далі — підприємство-заявник) опублікувала дві критичні статті, які містили негативні твердження про суддю І., голову Апеляційного суду Херсонської області (далі — І.).

Обидві статті стосувалися питання обрання І. суддею безстроково, яке Верховна Рада України відклала у зв'язку з обвинуваченням його у корупції. Перша стаття висвітлювала парламентські дебати щодо звинувачень І. у посадовому злочині. У другій статті повідомлялось про позов заклеп, який І. подав у зв'язку з першою статтею, та висувалось припущення, що І. був причетним до нападу на С.

І. ініціював провадження у національних судах окремо щодо першої та другої статті. Національні суди встановили, що статті були швидше образливими та такими, що завдали шкоди репутації І., аніж інформативними.

У провадженні щодо першої статті національні суди поставили під сумнів твердження підприємства-заявника, що родич І. у Верховному Суді України допоміг йому «почуватися впевненіше», що фотографія, яка була зроблена без згоди І., зображала його у «певному вигляді», а також цитати щодо кола зв'язків І. з впливовими особами. Національні суди також дійшли висновку, що твердження у другій статті про напад на С. не ґрунтувались на «переконливих фактах».

За результатами апеляційного та касаційного перегляду рішення судів першої інстанції були залишені без змін, а підприємство-заявник було зобов'язано сплатити 148 євро судового збору у провадженні щодо першої статті та 7450 євро відшкодування шкоди у провадженні щодо другої статті.

Під час провадження щодо першої статті Верховний Суд України передав справу на розгляд до суду іншої області у зв'язку з клопотанням підприємства-заявника, у якому були висловлені сумніви щодо безсторонності судді, у провадженні якого перебувала справа щодо

першої статті. Проте клопотання було задоволено запіздно, оскільки суддя, про якого йшла мова, вже ухвалив рішення.

Наприкінці 2006 року Верховна Рада України обрала І. суддею безстроково.

До Європейського суду з прав людини (далі — Європейський суд) підприємство-заявник скаржилося за пунктом 1 статті 6 Конвенції про захист прав людини і основоположних свобод (далі — Конвенція), що суддя, у провадженні якого перебувала справа щодо першої статті, не був безстороннім, а цей суд не був «судом, встановленим законом». Воно також стверджував про порушення статті 10 Конвенції у зв'язку з тим, що рішення національних судів щодо двох опублікованих ним статей порушили його право на свободу вираження поглядів.

Розглянувши скарги підприємства-заявника за пунктом 1 статті 6 Конвенції, Європейський суд констатував порушення у зв'язку з відсутністю об'єктивної безсторонності судді, у провадженні якого перебувала справа щодо першої статті. Решту скарг підприємства-заявника за цим положенням Конвенції Європейський суд відхилив у зв'язку з необґрунтованістю, оскільки ніщо не вказувало на свавільність або явну необґрунтованість тлумачень національними судами положень національного законодавства.

Щодо скарг підприємства-заявника за статтею 10 Конвенції Європейський суд наголосив на низькі критеріїв, сформованих у його практиці, за допомогою яких урівноважуються права на свободу вираження поглядів та на захист приватного життя. Європейський суд розглянув підходи національних судів до прийняття рішень щодо обох статей підприємства-заявника у світлі цих критеріїв та дійшов висновку про порушення статті 10 Конвенції щодо низки тверджень у першій та другій статті підприємства-заявника. Щодо решти тверджень в обох статтях Європейський суд констатував відсутність порушення згаданого положення Конвенції.

ЗА ЦИХ ПІДСТАВ СУД ОДНОГОЛОСНО

«1. *Вирішує* об'єднати заяви;

2. *Оголошує* неприйнятною скаргу за пунктом 1 статті 6 Конвенції, що суд першої інстанції у провадженні щодо статті А не був «судом, встановленим законом», а решту скарг у заяві — прийнятними;

3. *Постановляє*, що було порушено пункт 1 статті 6 Конвенції у зв'язку з відсутністю об'єктивної безсторонності судді, у провадженні якого перебувала справа щодо статті А;

4. *Постановляє*, що було порушено статтю 10 Конвенції у зв'язку з рішеннями національних судів щодо тверджень А1, А2, А5 — А8, фотографії І. з цитатою з Біблії та тверджень В4 і В5;

5. *Постановляє*, що не було порушено статтю 10 Конвенції у зв'язку з рішеннями національних судів щодо решти оскаржуваних елементів статей А та В;

6. *Постановляє*, що:

(а) упродовж трьох місяців з дати, коли це рішення набуде статусу остаточного відповідно до пункту 2 статті 44 Конвенції держава-відповідач повинна сплатити підприємству-заявнику 4 000 (чотири тисячі) євро та додаткового суму будь-якого податку, що може нараховуватись, в якості відшкодування моральної шкоди; ця сума має бути конвертована в національну валюту держави-відповідача за курсом на день здійснення платежу;

(б) із закінченням зазначеного тримісячного строку до остаточного розрахунку на зазначену суму нараховуватиметься простий відсоток (*simple interest*) у розмірі граничної позичкової ставки Європейського центрального банку, яка діятиме в період несплати, до якої має бути додано три відсоткові пункти;

7. *Відхиляє* решту вимог підприємства-заявника щодо справедливої сатисфакції.»